

## مجموعه آثار

دهلی زادگانندن اولوب مسافرهٔ در سعادته بولنان محمد  
نصرت علی خان افندی حضرتلرینک بو کره تنظیم  
ایلدکلری مسدس نعت شریف نبویدر .

پیشوای رسل ومهتر بالجمله نبی  
ختم درذاتکه غزوشرف ذونسبی  
شافع روز جزا مشفق هر شیخ و صبی  
خلفتکدرهله شو کون ومکانک سبی  
مرحبا سید مکی مدنی العربی  
دل و جان باز فدایت چه عجب خوش لقی  
قدر یکی ایلدی حق انس و ملک دن اعلا  
واقعا نسل بشردن صایلو رسن اما  
وارمی انلرده سنک رتبه کی حائز حاشا  
بز سکا بنده لرز جمله یه سن سین مولا  
نسبتی نیست بذات تو بینی آدم را  
بر تر از عالم و آدم توجه عالی حسبی  
ای شرف بخش عرب مفخر اقوام عجم  
مادر دهر طوغر مشمی سکا بر توأم  
نوله خوبان جهان حسنکه ایلر سه قسم  
موقف پاکده کوردکده دیر این مریم

من بیدل بمجال تو عجب حیرانم  
الله الله چه جمال است بدین بوالعجبی

زعم پابندی توریت و اناجیل و زبور  
ایلیوب چونکه عر بلریدی پرفسق و فجور  
بهر تخلیص هب آلوده اوساخ غرور  
رحمت عالمیان جسمه ای ظل غفور

ذات پاك تودران ملك عرب كرد ظهور  
زان سبب آمده قرآن بزبان عربی

مكه ده طوغدك اولوب مسجد اقصاده امام  
ذاتی نیشان كرم وصفی صحاب اكرام  
اول سخنی سن كرمك چونكه بولور خاص ايله عام  
باردر عاطفتنندن شجر دین اسلام

نخل بستان مدینه زتوسر سبز مدام  
زان شده شهره آفاق بشر بن رطبی

شاهد خلوت حق مظهر كنز لولاك  
سن مرز مل ايسه سن سین دخی یسین املاك  
نقدر نسر خرد اولسه ده چست و چالاک  
ینسه والله مقامك ایده مرز هیچ ادراك

شب معراج عروج تو گذشت از افلاك  
بمقامیکه رسیدی نرسد هیچ نبی

مرجع خلق خدا در درك ای بنده نواز  
 لطف بی حد ایله سن امتی ابتدك ممتاز  
 جمله صف بسته و حاضر طی ایدوب راه دراز  
 عرض اخلاص ایدر لر سکا باسوز و کداز  
 بر در فیض تو استاده بصد عجز و نیاز  
 هندی و رومی و طوسی یعنی و حلبی  
 مایه فیض بیلور خدمتی جمله ام  
 سور را خلاص ایله یوز در که که قیصر و جم  
 رفعت شانکی اول عرشه بولنمز سلم  
 حیرت الویردی بکا بیلنمز ارتقنه دیسم  
 نیست خود بسکت کردم و بس منفعل  
 زانکه نسبت بسک کوی توسدن ادبی  
 صایسز صوچلر مک آتشی یاقدی قات قات  
 خسته دل سوخته جان وزده صدا قات  
 کیمدن امید شفاعت ایدرم بن هیبات  
 بسته در سنسز امان جمله مرزه راه نجات  
 ماهمه تشنه لبانیم توتی آب حیات  
 رحم فرما که زحد میکدر دتشنه لبی  
 غرق عصیان و قصور اولمش ایسه مده نقدر  
 او مریم کیم اولورم عفو جمیله مظهر  
 استم افسر و دولته نکین و کشور  
 بی قور تار کدر مدن شه فرخنده سیر

چشم رجت بکشا سوی من اندارنظر  
ای قریشی لقب وهاشمی ومطلبی  
کسز امیدینی سندن نه ذکی ونه غبی  
نظر ایت نصرته قربان سکا امی وایی  
تپ عصیان ایله یوقسه اریورقار کبی  
ایله دم سن بکا ای مهبطانفاس ربی  
سیدی انت حبیبی وطیب قلبی  
آمده سوی توقدسی پی درمان طلبی

مرثیه بر ای شاه شهدای کربلا حضرت امام حسین مجتبا (\*)

ایلسه حواله دقت چشم امعان یا حسین  
چوق بلا مشهود اولور پیدا و پنهان یا حسین  
درد ایله تجدد ایدر هر سالی دوران یا حسین  
ماه ماتم کیم اولور هر ییل نمایان یا حسین  
تازهل داغ درونن اهل ایمان یا حسین  
دمدم اجرای جوی اشک ایدر میراب عشق  
غرق اولور سیلاب خون چشمه هر سیراب عشق  
بویله در چون مقتضای ماتم وایحباب عشق  
اه و فریاد ایتمسون یانیلسون ارباب عشق  
حسرتکله آسمان اغلر بو کون قان یا حسین

(\*) شعرای شهر تشعار عصردن سعادتلو کاظم پاشا حضرتلری طرفندن  
تنظیم و سنخ افندی حضرتلری طرفندن تھمیس ایدلمشدر .

يالکز شمدي دكل ارباب ايقان مضطرب  
بلکه حالا واقف و غافل هر انسان مضطرب  
خاکدان مهموم و لرزان چرخ کردن مضطرب

نوله اولسه حشره دك دولاب دوران مضطرب  
ايتدی سيلاب شقا اظهار طغيان يا حسين

بغرينه طاش اوردیغی بويله فرات ايرماغنىك  
هې غزای ماجراسيدر مصائب چاغنىك  
صانکه يرير كللری آجدی شهادت باغنىك

خون اولاد علیدن كربلا طپراغنىك  
اولدی هر بر ریزده سنی لعل و مرجان يا حسين

تا ازل قرب اهلنىك درد و بلادر وایه سی  
نوله اولسه داغ دل زخم جگر سرمایه سی  
چون اولوب اعلادن اعلا خاندانك پایه سی

جى دكك خاكه فتاده اولماشكن سایه سی  
خاكسار ايتدی سنی ارباب عدوان يا حسين

كر بلاده حكمت اجرا ايليوب شدتله صيف  
بولدی عسرت خیمه كاهكده عطشدين حال و كيف  
منع ايدوب آبی سكا دشمن حواله قیلدی سيف

كل كې دولتو باشك طعمه تبغ اولدی حيف  
ایتمیوب آللهدن حشيت یزیدان يا حسين

روح محبوب خدا قیلدقده تشریف بقا  
 جسم پاکی خاکه دفن اولشدی باغز و علا  
 اولدی حیف اهل ارض اشته او نعمتدن جدا  
 رفع اولندی عرش اعلایه وجود مصطفی  
 خون پاکک اولدیغی دم خاکه ریزان یا حسین  
 خصمک اویله بی اماندر شدت عدوانده  
 کایتدیکی جرأت دکلدی حیز امکانه  
 تیغ غدر شمر ایله بی سر قالبوب میدانده  
 سن یاتورکن سینۀ صد چاک ایله ال قانده  
 قانلو یاشن چوقیدر دوکسه محبان یا حسین  
 کربلاده آل و اولاد نپیدن هر ولی  
 کیم شهادت بولدی انلردی برر نور جلی  
 سیدانک قالدی افسوس ایله بوکرنده الی  
 نغره های یا محمد ناله های یا علی  
 ایلدی روح الامینی زار و کریان یا حسین  
 اول زمان کیم کربلاده قیلدی اعدا منع آب  
 اولدی جان سوز مشاق اولاد وآله بوتراب  
 اویله تأثیر ایتدی کیم اجسامه ناراضطراب  
 حور و غلمانک ایدر جان وجکرکاهن کباب  
 العطش فریاد اولان اطفال ونسوان یا حسین  
 سو بسو عالم ککسلدی جهة عمان اشک  
 دیده غمیدکان اولدی بتون ریان اشک

صاعقه سادہ بر یوزین غرق ایلدی طوفان اشک  
دست اوروب دامان عرشه بحر بی پایان اشک  
لامکانی طوتدی دردآه و افغان یا حسین

اشقیاسر منزل فسق و فجوره کیتدیله  
ایلیوب اظهار کفر ایمان یوزندن بتدیله  
حاصلی هر سروری بر نوع ابله انجتدیله

پاره پاره ایلیوب ال عظامک ایتدیله  
مصحف شیرازه دینی پریشان یا حسین

ایلدی بر فتنه یه جرأت کیم ارباب ضلال  
تا ابد اول سیئه شایان عفو اولمق محال  
هر نأردن منزھکن خدای لایزال

رقتک وردی جمال الله انوار جلال  
آشک قیلدی رسول الله سوزان یا حسین

اهل محشر حاصل ایتدکده حرارتدن کدر  
هب زلال لطیفکه محتاج اولورلر سر بسر  
ذاتکه ساقی خوض کؤثر اولمشدر پندر

سن سک اول سر چشمه اهل شهادت کیم ایدر  
انعدام خانه امکانی ویران یا حسین

چوق ظلام جهل وغفلتدن هر انسان قوریلور  
شجر اخ عشق و شوقکه منیر القلب اولور  
جائده مهرک حرز ایدنلر پرتو ایمان بولور

سن او مهر عالم سر هویت سک کا ولور  
 نور ذات کبریا وجهکده رخشان یا حسین  
 اشته هر شهر محرم ماتم سوز افکنک  
 جانی سوزان ایدر هر عاشق شوریده‌نک  
 اولمده بکزر سنج زاره وقف شیونک  
 دلخراب درد عشقکدر قولک کلطم سنک  
 دولت وصلکله قیل احیا ودرمان یا حسین

(دیگر مرثیه شریفه) (\*)

ینه کلدی محرم کربلا ایامنی یاد ایت  
 بیان واقعات جانکداز ال و اولاد ایت  
 حسین مجتبیاه نولدی برکز ذکر و تعداد ایت  
 بوزوب کلشنسرای ذوقی بیت نوحه بنیاد ایت  
 دمامد کلبه احزان قلبک ماتم آباد ایت  
 شهید کربلانی فرقتیله آه و فریاد ایت  
 اندلجه اوشاهک چکدیکي دردو محن شمدی  
 دوشوب آتشلره سوزان اولور هر جان و تن شمدی  
 تجددله زمان اولدی ینه سوزش فکن شمدی  
 صفا هنکامی ذوق ایامی کچدی طورمه سن شمدی  
 دمامد کلبه احزان قلبک ماتم آباد ایت  
 شهید کربلانی فرقتیله آه و فریاد ایت

(\*) مشار الیه سنج افندی حضرتلری طرفندن بو سنه انشاد ایدلمشدر .

وجوب حب اولاد رسول امر مسلمدر  
 محبتده صداقت الملك چون شرط اعظمدر  
 حفايای صدور عالمی الله اعلمدر  
 محب خالص اولد کسه بوماه اشته محرمدر  
 دمام کلبه احزان قلبك ماتم آباد ایت  
 شهید کربلاک فرقتيله آه و فریاد ایت  
 نیمه شهزادگان بونجه کل باغ شرف ایواه  
 مفر بلرله اولدی عرضه تیغ تلف ایواه  
 کیدوب زین العبادن بشقه هر خیر الخلف ایواه  
 عباد مخلصینه قالدی اندوه واسف ایواه  
 دمام کلبه احزان قلبك ماتم آباد ایت  
 شهید کربلاک فرقتيله آه و فریاد ایت  
 قیلوب اعدا او شاهک اولا اعوانی اشهاد  
 شهادت بولدی صکره بربر اخوان عترت و اولاد  
 قلوب تنها شهید اولدی یکانه اول کرم معتاد  
 (سنیح) اشته بهر سال ایلیوب مرثیهلر انشاد  
 دمام کلبه احزان قلبك ماتم آباد ایت  
 شهید کربلاک فرقتيله آه و فریاد ایت

—

( سال جدید تبریکنی متضمن اوله رق شعرای عصر طرفلرندن  
 انشاد ایدیلوب قصیدهلر یله برابر اوراق حواذده کوریلان تاریخلرک

فقط تاریخ مصرعلری بروجہ اتی درج اولندی (   
 داماد عالی نژاد حضرت شہریاری مرحوم خلیل پاشازادہ   
 دولتو عطوفتلو محمود پاشا حضرتلرینک   
 ( بوسالی رب ایدہ عبدالمجیدخانہ سعید )

۱۳۰۰

سرآمدان شعرای عصردن سعادتلو کاظم پاشا حضرتلرینک   
 ( یمن ومسعود اولہ خان عبدالمجیدہ سال نو )

۱۳۰۰

حجازوالیسی سابق دولتو الحاج عزت پاشا حضرتلرینک   
 ( سال خان عبدالمجیدی یمن ایدہ رب مجید )

۱۳۰۰

وان ولایت جنیلہ سی والی والا شانی دولتو حسن پاشا حضرتلرینک   
 ( بیک اوچیوز سالی سعد اولسون زہی عبدالمجیدخانہ )

۱۳۰۰

مجلس ایتم باش کاتبی فضیلتلو احمدراشدافندینک   
 ( نویسن سعدایلیہ عبدالمجیدخانہ لطیف )

۱۳۰۰

مکتوبی داخلیه خلفاسندن رفعلتلو صالح بک افندی نیک  
( سال جدیدہ تاریخ بسم الله ابتداسی، سلطان حید خانہ الله یار اولسون )

۱۳۰۰

بخارا درکاهی پوست نشینی رشادتلو شیخ سلیمان افندی حضرت تارینک  
( رأس سنہ مجددی سلطان حید خان )

۱۳۰۰

سال جدید میامن بدید حضرت خلافت پناهی بی متضمن طرف  
احقرانه مدن من غیر حد انشاد اولنان تارینخدر  
ای شهنشاه جهان ای حامی عثمانیان  
حق فراوان ایلسون اجلال عال العالکی  
سن سک اول عبدالحمید خان ثانی کیم سنک  
داد پرور لکده عالم کور مامش امثالکی  
تا بمحشر دائر اولد قجه فلکده ماه و سال  
دائم اول تختکده مولی بخش ایده آمالکی  
ناسه اعلان ایلدی عارف قولک (\*) تارینخی  
بادشاهم حق تعالی سعد ایده نوسالکی

۳۰۰۰

صدر اعظم مفخم دولتلو فحامتلو سعید پاشا حضرت تارینک

بوکره مسند جلیل صدارت عظمایه رونق بخشا پیورلساری حقنده  
معارف نظارت جلیله سی انجمن تفتیش و معاینه رئیس افاضل  
فضلاى عصر دن فضیلتلو احمد جدی افندی حضرتلارینک  
انشاد ایتش اولدقلری تاریخ رعنادرکه غزه لرله قبل النشر دسترس  
اولش اولدیغیزدن مجموعه مرزہ درج ایلدک .

### تاریخ

آلهی دائم اولسون تخت عالینده شوکتله  
شهنشاه جهان عبدالحمید معدلتبخشا  
یتهمهرینی احسان ایتدی اول دستور ذیشانه  
که ماندی نه کیش نه کلور بومسند هاشا  
اولنجه رونق افرا صندره جدی سویلدی تاریخ  
احقدر یمنله صدر جهان اولدی سعید پاشا

۱۳۰۰

( شاعر مشهور نهادیک مر حومک نای هدیه سنه بر جوا بنامه سیدر )  
جناب خالق کون و مکان جلت عظمته عن درک الانس والجان  
حضرتلری شرفساز خالک حجاز و واصل مقامات رونباز اولان  
حبیب اکرمی حرمتنه ضیای حیات بخشای کلستان طرافت  
واقبال اولان ذات عالی کرمیمانه لرینی ناله خوش صدای بلبل  
وطراوت بخش چشم کل و صدای سوزناک عشاق محیر ساز مجلس  
می مل اولدقجه مسند شهنساز عافیت و سریر فرحفرای سعادتده  
واستم و برقرار پیورسون .

سماخانہٗ اخلاص ورقیت علیالزندہ کربسته ویش قدم  
وایفای تشکر توجہات علیہلزندہ بستہ دم ودعوات خیرہلزندہ  
مغروس دست قدرت اولان نیشکرالتفات بندہ نواز یلرندن  
بوعاجزری دخی شیرنیکام ومطرب شوق افزای عنایت سنیہلرندن  
حصہ دار نوای اکرام پیورلمق مراد مکارم اعتیادیلہ لطفاً وکرمأ  
احسان پیوریلان نای فیض احتوا رقص آوردلوجان وبادی  
تجدید قانون عبودیت صداقتنشان اولوب بویابده جلوه کر مجلس  
شوق وسرور اولان شاهد خوبصدای عاطفت سنیہلرینہ مقابله  
ایچون قدوم زن ورامشکرخامه مثال نای قلمضعیف اولوب همان  
متختم عہدہ طوبیت اولدیغی اوزره نغمہ شوق وصف شای جیل  
عالیئرینی دعوات خیرہ دولترینہ تردیفأ اواز بلند ایله اغازایتکده  
بولندیغی محاطعلم سمنسازیلری پیورلدقده اولبابده .

(پرتو پاشا مرحومک)

(مدایح توجو تعویذ بستہ ام بردا)

محامد توجو تسبیح کرده ام ازبر)

مألیله کویندهٗ محفل ستایش ومدحت وجویندهٗ ورودماہ  
الورد عافیتلری اولدیغم حالده نسیم خوش شمیم صبا کہ پیک  
پیغام رس بہارستان احبا ووصلت آور اوراق کلستان اصداقا  
اولغلہ دمیدہٗ سبزہ زار حسن ادا وپروردهٗ آب حیات کلک سلامت

احتواری اولان کلفنجه ورقچه پا کیزه لهجه‌ری وساطت صباى  
 بهجب افزا ايله رونق افروز سرشیشه ابتهاج واشتیاق و تربیتکاری  
 شبنزار افکار لطافت انارلری اولان ازهار رنگارنگ نکات دلنشین  
 و ریاحین مضامین بدایع قرین رغبت شکن فوایح نفحات الانس  
 انفس و افاق اولمغین « این پیک ناموس که رسید از دیار دوست. آورد  
 حرزجان بخط مشکبار دوست » زمزمه سیله ترانه سنج دلشادی  
 و فرحت و نعمه پیرای مقام اخلاص و مخاندن اوله رق ذات ممدوح  
 السماتلر یله یینمزده صحیفه زیب انشاد اولان بیت القصید محبت  
 و نشید بلاغت تأیید مهر و مودت رقرده خامه ازدل بر کیفیت  
 اولدیغندن منظومه سدید حب و وودادلری مداد شوق فوادیله  
 مستزاد و مطلع نسخه نیشه حیثیت بهیه زنده نوشته اولدیغی  
 اوزره « وان اتفق الانام وانت منهم . فان المسك بعض دم الغزال »  
 مال ستایش اشتمالی مسکی الختام مقطع تحاب و تواد قلنمده و مرآت  
 ذات سامیلرنده مشهود چشم اعتبار اولان سیمای خوشنمای دانش  
 و کمال لامعه سنج « زیکر قلمت صورت خرده قائم . ز وقت نظرت  
 طالع هنر مسعود » شارقه سیله تنویر اختر برج خیال و تزیین قوه  
 مقال اولنمقده اولمغنه آیساری فیض فیضا فیض الفت  
 ايله قلب صنوبریده ثابت و حقیقه فوآدده ثابت  
 اولان دوحه ممدوحه دود محبت اجرای جویبار  
 نوازشکاریلر یله از سر نو سرسبز لطافت و پذیرفته نشو و نمای  
 طراوت اولدیغندن شوق و غرامک بیانندن زبان قلم لال و حیران

اوله رق اولباده اختیار سمت ایجاز و اختصار و استکشافی ورد  
مطرای خاطر عاطر علیه رینه ابتدار قلمشدر افندم .

( برذاتک منجم ثانیله که تعیین اولمسنه دائر عاکف پاشامرحومک )  
( اصطلاحات نجومیه ایله برند کره ظریفانه لریدر )

بواشاده بر مقتضای ادوار فلکیه منجم ثانی ابراهیم بک درجه  
طالع زند کیدی قاطعه انتهاییه تصادفله مریخ اجل کهنه تقویم عمرین  
چاک چاک ایدرک کوکب روح روانی مغرب عقبایه رجعت ایتش  
اولغله جناب حق مادت اافلاک افندیك سپهر دولت و اقباللرین  
قران سعدین عمر و عافیتله مزین ایلیه آمین . مومی الیهک غروب  
نجم حیاتی بعض محاسبین امال و امانینک طلوع ثریای امنیه سنی  
مستتبع اولمسیله بوزمره دن یعنی فلکزدکان فن نجوم و کهانت  
و ستاره سوختکان فقر و فاقه و فلاکتدن اقسرایلی محمدافندی  
بنده لری اگرجه ( فعلی الکواکب بالمکوکب شاهد ) دقیقه سنجه  
من حیث الاعتقاد ( لاحب الافلین ) مدلول منیفیله عامل اولسه  
دخی من جهة العمل ( والمذبرات امرأ ) معنای شریفندن دخی غیر  
غافل اوله رق هر نقدر یلدرزی دوشکون بر یچاره ایسه ده تدویر  
عاطفت ولی النعمیلریله بخت خوابنده سی بیدار و اختر مطلبی نمودار  
اولق و سایه دولترنده بر کون کورمک ارزو سیله منجم ثانیله  
خدمته طلبکار اوله رق و ساطت نیاز عاجزانه می اختیار و فن  
مذ کورده رسوخ و مهارتی اظهار ایتش و غالباً حقوق کسه ایله

ییلدزی بارشمدیغندن کسکین منجملک شهرتیه طالع وازکونه سی  
افق مرامه واصل اوله مامش ایسه ده فلک فرتوتک او ضاع  
نامضبوطندن خلیجه خبردار وحواس خسه باطنه سی مانند خسه  
متخیزه رجعت واستقامت باس و امید ایله دوار اولدیغنی سطرلاب  
احوال واثارینی ییلنلر دخی شهادت ایتمش اولمعه مرصد علم و عرفان  
ومدار فضل وایقان اولان نزد حکمت پیوند ولی النعمیلرنده دخی  
زایچه حال و قالدن احکام لیاقتی و اقراں و امثالنه تفوق و رجحانیتی  
ظاهر اولور و سیاره املی ثابت اولق اوزره فرق مستندانه سسندنه  
نیر خیر عنایت علیه لری لمعه نثار یوریلور ایسه مطلقا افندمک  
لطف و احسان بی اشتباهندن و اولمدیغنی حالده کندو بخت سیاهندن  
یبله رک علی کلا التقدير بن دعوات خیریه ولی النعمیلر یله ثبت تقاویم  
لیل ونهار ایده جکی محاط علم عالم ارالری بیورلدقده .

( واویلا ) ادیب مشهور کمال بک افندینک

نوحه

۱

فنک رنگی عکس ایدوب تنه

یکی اچش کله مثال اولمش

انعطاف ایله باق نه آل اولمش

سرو سیمین صفالی کردته  
 بولطافله اول نهال روان  
 کیریور کوز یومنجیه رؤیامه  
 بکره یور عینی کندی خولیامه  
 بوتصور طوقندی سودامه  
 اه بویله کزرمی هیچ جانان؟  
 کل دکل ارقه سنده قانلی کفن  
 سنمیسک سنمیسک غریب وطن؟

نوحه

۲

بو کوز لکده هیچ بوجا غکده  
 یاقیشیرمیدی بوینو که او کفن  
 جسمنک هر مسامی یاره ایکن  
 طوندک اولادیکی قوجا غکده  
 سن کیدرسهک بزی قالیر صاعمه !  
 شهداک اولدی موت ایله خندان  
 صاغ قالانلر طوررمی هیچ کریان  
 تنده یاشدن زیاده در ال قان  
 سویلیان سویلسون سن الدامه !  
 سن کیدرسهک بتون هلاک اولورز  
 قوینو که جان اتارده خاک اولورز

نوحہ

۳

کیت وطن کعبہ دہ سیاہہ بورن !  
 برقولک روضہ نبیہ اوزات  
 برینی کر بلادہ مشہدہ آت  
 کائناتہ اوہیئاتکلہ کورن  
 اوتماشایہ حقہ عاشق اولور .  
 کوزہ برعالم ایلیوراطہار،  
 کہجہاندن بیوک لطافتی وار،  
 اولطافت اولنسہ کرانکار،  
 مذہمجہ دیمک موافق اولور:  
 آج وطن کو کسی الہیکہ آج !  
 شہدا کی چیقارده اورتہ یہ صاچ !

نوحہ

۴

دی کہ یارب بو حسینکدر!  
 شو مبارک حبیب ذیشانک!  
 شو کفنسز یتان شہیدانک:  
 کمی بدرک کمی حنینکدر.  
 تازہ لئسون قانلی یارہ زری!  
 می دو کولسونی قبر اصحابہ؟!

یا قیشری صنم بو محرابه ؟  
 حاجی قونسون بدل شو میدابه ؟  
 دینکک قالمسوغی بر اثری ؟  
 ادم اولادی بر طاقم جانی ؟  
 سندن السوغی ثار شیطانی ؟

ادیب فضیلت پرور و منشی مشهور هنرور مرحوم عبد الغنی زاده  
 نادری افندیك اثر خامه بلاغت کسر زیدر :

( هبطت الی من المحل الارفع  
 ورقاء ذات تعزز و تمنع )

زهی ورقاء فرخ لقای فر خنده فال و حمامه هما همتای همایون  
 جمال که کنکره کاخ کامکاریدن کشاینده بال اقبال اولوب کلبن  
 خزان دیده باغ بلاده آشیان ساز وزروه هوای بختیاریدن خضیض  
 وادی هوانه تنزل قیلوب خاك نشین بادیه نیازه سایه انداز  
 اولدی . خوشاهده صبارفتار سبا پیام و پیغای شکر خای لذیذ  
 الکلام که بارگاه عظمت پناه سلیمانیدن رساننده فرمان قضا  
 جریان اولوب کلبه احزان مور توانه نزول و شکر ستان دلستان  
 فضل ربانیدن شکر ریزه افضال زکوة فقرا قیلوب خسته تلخکام  
 پیغوله کنتامی به وصول بولدی . اعنی برنامه عجیب الاسلوب  
 بدیع الجمال و بحر ز الامان شرف مصحوب ممتنع المثال که صفحه  
 زیبای از هار بدایع افکار ایله کلشن مطرای سخن بلکه اشجار

مرصعه و ثمرات مضامین مستبدعه ایله روضه رضوانه همسر  
اولوب مابین السطوری نهر اللبن جنت درکه جاتبینه اولان سبره  
ارقام دلارامی سر سبز و خرم و سرادات عباراتیده کی خراشد  
معانیسی (حور مقصورات فی الخیام) ایت کریمه سنه مصداق اتمدر .  
« تکاد معاینه خلال سطوره . لحسن مبانی اللفظان تکلمه . تأملت  
فی ترکیب اشکال خطه . رأیت ظلاماً فی صباح تبسمه »

اول مقتدای فضلالی زمان ویشوای علمای عالم و عالمیان  
اولان صدر الصدور دیوان بلند ایوان سعادت علیا وسعد السعود  
آسمان رفیع المكان فضل بی همنا که سحاب دست کهر بارندن  
مستمد اولان کلك فصیح اللسان میزاب ماء الحیوة علوم دینییه  
وافتاب طبع پر انوارندن فیض نهای فضیلت بولان محبزه کوهر  
افشانی کان جواهر عرفان ودر یای معارف یقینییه در تعالی الله علامه  
عالم وفهامه بنی ادم که فیلسوف دوانی زردبان برهان سلمی ایله طبقات  
جلالنه عارج اولق محال وعلامه تفتازانی کلام مختصرینک  
مقاصدنده بسط مطول ایله ایفاء حتی منسلب الاحتمالدر .

سپهر دین و دولت ظهیر ملک وملت مقتدای روی زمین

« نصیر حق که ز بهر صلاح خلقش ساخت .

خدای عز وجل حافظ قواعد دین »

خلد الله تعالی ظلال جلاله علی مفارق جمیع العباد وافاض میامن  
کماله المترادفة علی قاطبة سکان البلاد حضرت تلمرینک جانب بجانب  
افاضل پناه و طرف باهر الشرف فضائل دستگاهلرندن نورخ

خورده سهام‌الام نواب و فروبرده کرداب اضطراب مصائب  
اولان بنده متوزع البال و چاکر منشئت اخلاله ایمن اوقات واسعد  
ساعاته واصل و یمن وصولنده حیات مجدد و سعادت سرمد  
حاصل اولوب مطاوی کریمه سنده مندرج اولان مضمون همایونی  
معلوم و مواد انقیاد و اقلام اهتمام ایله صحیفه جان اوزره مرسوم  
اولدقده اوامر علیه‌لرینی تلقی بالقبوله مبادرت و شرف امتثال  
فرمان قدر مثالیری تاج تارک مفاخرت قلندی . باری تعالی وجود  
محمودالسمات و ذات خجسته صفاتلرین مسند اعلای طربسرای  
سمادنده مؤید و تأییدات ربانیه ایله مؤید و مسدد قیلوب همواره  
ظل ظلیل عنایتلرین مفارق فقرای بی‌مجاله چاره‌ساز و زمره  
محتاجان شکسته باله خاطر نواز ایلیه و دامن سایان عزورفعترلرین  
اطناب خلود ایله کنکره عرش اعلایه مر بوط پیوره بحرمة  
سیدالمرسلین افندیم.

قوجه راغب پاشا مر حومک مولود شریف جمعیتنه دعوت حقنده  
قله المش اولدقلری تذکره سامیه در

بر مقتضای (اول ما خلق الله نوری) اب حیاتبخش کوه وجود  
ظهوری باعث آفرینش آباء علویات و افاضه رسان امهات  
ومولدات اولان رسول اکرم صلی الله علیه وسلم جناب ختمیت  
مأبیرینک مشکاة تجلی لمعات مشیقه مادر پاکیزه کهردن عوالم

هزده هزار بدیع الآثاره رشی انوار ایدن شمع مهابت شعاع ذات  
جاوید التماعلری « و ما ولدت حواء من صلب ادم . و لافی جنان  
الخلد مثلك آخر » مصداقچه پرتونشار بالاخانه عرش آستان ودود  
وضیاباش عیون کرو بیان بزم شهود اولدقلری شب هنکام سرور  
انجامك توصیف لطیف و تعریف منیقنده سرتاج ولادت نامهای  
دیگران و تمیّه نحور حورجنان قلنان رساله منظومه متبرکه و متمینهك  
عادت مستحسنه دولت علیه اوزره اشبور ربع الاولك اون ایکنجی  
کونی استانبولده واقع مرحومه جنمکان والده سلطان جامعنده  
قرائتی ایچون ترتیب بساط آیین سلطنت وروایح درود عنبر وعود  
وفوایح فیض آلود ایله تفریح سروشان روضه ختم نبوت و تطیب  
روح پاك سلطان رسالت قلنق ضمیمه شرفسنوح ایدن اراده  
کرامتعهده حضرت اسکندر خدم مقتضای منبئی اوزره اول نعم  
فیوضات ضیافخانه سور پیغمبریده حصه یاب نواله شیرین کوار  
فوز و سعادت بیورلملریچون یوم مذ کورده ساعت درنده جامع  
شریف مذ کورده واقع محراب صفه سنده دأره نشین جمعیت  
اولملری باینده اراده افندمکدر .

( رشید پاشا مر حومك پارس سفارت سنیه سنده بولندیغی )

زمان خارجیه ناظری نصب اولنان شکیب افندی (\*) یه

کندی قلملریله یازمش اولدقلری جوابنامه در

بودفعه بالین والاقبال نظارت جلیله خارجیه یه شرف

(\*) حالا مسند جلیل نظارت خارجیه رونق بخشا ایتلو دولتلو

عارفی پاشا حضرتلرینك پدرلری شکیب پاشا مر حومدر که ربه وزارت

مؤخرأ احراز ایتلدر .

افزای اجلال اولدقلری بشارت حسنه سنی شامل رسیده دست  
 اجمال اولان تحریرات علیه‌ری مال والاسی رهین اذعان  
 بندکانه اولوب بو کیفیت پر بهجت مستلزم شادمانی و مسرات  
 و حق عاجزانه‌مده ازسرنو اظهار بیوریلان توجهات علیه  
 والتفات سامیه‌ری دخی بشقه‌جه موجب افتخار و مباهات اوله‌رق  
 ذات معالیسماتلری کنجینه فطانت و اهلیتک کوه‌ریکانه‌سی  
 وار باب هنر و معارفک آبروی بی بهانه‌سی اولدقلرندن بالاستیصال  
 مأمور بیورلدقلری نظارت جلیله‌یه هروجه‌له رونق بخشا اوله‌رق  
 دلخواه مکارم اکتناه حضرت شهنشاهی اوزره بلطفه تعالی  
 انواع خدمات برکزیده وجوده کتوره‌جکلی بی اشتباه اولمغله  
 مترتب ذمت مخالصت اولدیغی وجه‌له هر حالده حسن موفقیت  
 و تزیاید عمر دولتری ادعیه خیریه‌سی تکرار قلمقده بولندیغی  
 بیانیه تبریک مأموریت علیه‌ری معرضنده ترقیم عریضه‌یه  
 ابتدار قلندی بمنه تعالی لدی الوصول من القدیّم مألوفی اولدیغ  
 توجهات علیه‌ری حق عاجزانه‌مده کاکان شایان بیورلمق بایسته.

مشار الیه رشید پاشا مرحومه صدارت توجهینده  
 مرحوم سامی پاشا طرفندن یازیلان  
 تبریکدر:

الحمد لله الذی بنعمته تم الصالحات اشکریله تنهیه جاه و جلال

آصفانه‌لری مفتحم ذمت هر بنده صادق الجنان اولسديغي مثللو  
چا کر دیرین مصادقت قرین خدیو یلرینک دخی تشکر وتبریک  
ایله برابر وجیهه عهده رقیتم اولان ادای دعای موفقیت  
وکالتپناهیلر یچون عیون اخلاص ایله رشحه یاب تراب سجده‌گاه  
رحمان و رفع دودست مذلت ومسکنتله اداره سجه استجاب  
نشان ایدرک خصوصیت وعبودیتی بیان معرضنده (کائناتی  
ناکهران نور مسرت قابلدی . حیرت آلدی بیلمد یارب ندر  
بوانجلا . چیقدی بر بانک بشارت ویردی تاریخله خبر . زیب  
صدر اولدی یته عهدک رشیدی مصطفی ( تاریخنی عاجزانه  
واختیارانه کتیده صحیفه املا ابتدسمسده سقطاتی محو واثباته  
کلك غیر افشان سحبانیلری رشحه ربز عنایت اوله‌حق امیدینی  
ایتمسم نزد ارسطو پسند خدیوانه‌لریته تقدیمه جسارت ایدم‌مزدم .  
مراد عیبده‌م قدم خصوصیت عاجزانه‌می اخطار ایله توجیهات  
کیما آثار فخیمانه‌لرینی استبقا واستقراردن عبارتندر . هر حالده  
تدابیر جهان آرای خدیو یلری قرین توفیق رب جلیل والی‌آخر  
الدوران نسخ مدایح ومحمد آصفانه‌لری بین العالم السنه پیرای  
تذکار وترتیل اولمقدن خالی اولیه آمین ( اون‌هال باغ دولت سکا‌ده  
ایدر تمایل . آ‌کوکله نه آه ایدرسک بوکا روزکار دیرلر ) ییتی  
پارسنه ایکن بینرده سویلنوردی فراموش ییورلماسنی رجا ایدرم  
باقی امر وفرمان . فی ۲۶ ربیع الاول سنه ۷۱

﴿ جنتمکان سلطان عبد العزیز خان ﴾ طاب رُاه

حضرتلرینک اوروپا جاننده بولندقلری ائنده مصرلی

مرحوم کامل پاشا حضرتلری طرفندن لاجل

التقدیم مابین همایونه ارسال ایلدکلی

عریضه بلیغانه در

بحر و برده رهبر و یلوری حضر والیاس . و حائل آرای  
 کریمه ( قل اعوذ برب الناس ملک الناس ) اولان پادشاه سپهر  
 اقتدار ولی نعمت بی منتز شهنشاه سروش ککردار افندمن  
 حضرتلری منافع و فوایدی توفیر شان و ثروت ملک و دولته عائد  
 اسباب مؤثره نك استحصائلنه فوق العاده حصر اراده کرامات  
 افاده پیوردقلرندن نشئتله دقائق خیایای امور جهان پیش نگاه  
 حقایق اگاه پادشاهانه زننده معلوم و غیر نهان ایکن ( لیس الخیر  
 کالعیان ) فحوای حکمت احتواسنه نه صورتده رغبت و اعتبار  
 پیوردقلرینه انظار آشنا و بیکانه ده دلیل جلیل علمی اولق  
 مطالعه علیه سبله بالشوکت والاجلال اوروپا سیاحتنه میل و اقبال  
 یورلمسی ضمتنده مندرج و مستکن اولان انواع منفعت حالیه  
 و مستقبله نك وصف و بیاننده السنه اقلام ارباب انصاف سر  
 فرو برده محبره عجز و اعتراف اولدیغی مثلاًو چا کرلری دخی  
 معترف کمال عجز و قصور و زبان رقیبیاں چا کرانهم هر حال  
 و کارده ( و ینصرك الله نصر أعززا ) ایت جلیله سی تلاوته مداوم  
 و محصور اولمسيله اقتساب انوار آفرین سماء سلطنت ولی نعمت

قدر قدرت و ملك خصلت افندمزنك جوانب وحوالى اوروپا به  
 تاب و فربخشای شوكت و شان اولمرتدن ذرات ناچيزك نزيك  
 و دور اشعه عوالم افروز مهر منيردن مهجور اولديغى كجى بوعبد  
 آستان كيوان پاسبان دخی (ذره را فتبه راجعدر) دائره  
 فاخره سندن حصه دار عبوديت و افتخار اولديغمه مرتباً (سفرسن  
 ايلدك اما بزي غريب ايتدك) مالنسندن سرنمای ظهور اولان نار  
 تأثر قلب خزينه و نار تحسّر ديده فراق بينه ملاصق و مشدود  
 و بو حال غربت اشتمالك قريباً شرف قرته تحولى خواطر صغار  
 و كباره اعز و اشرف مطلوب و مقصود اوله رق ايادي دعوات  
 خيريه بارگاه جناب ميسر الامور والا ماله كشاده وسايه فيوضا  
 توابه حضرت ظل اللهيده شمديدن اسباب شهر آيينى و شادمانى  
 طرف طرف حاضر و اماده اولمسيه ان شا الله الملك المتعال  
 شهنشاه دريا نوال ولى نعمت فرشته مثال افندمزن حضرتلى  
 عيبن و يسار همايونلرنده صحت و عافيت ايكي خادم سرمدى  
 و حضور شوكتو فور ملوكانه لرنده دولت و شوكت ايكي ملازم  
 ابدى اولديغى حالده عودت معالينقبت تاجدار يلرى شرفوقوعيله  
 اطلس آسمانى رنك عيون عالم و عالميان كشيده راه انتظار و سندن  
 وجوه بندگان شاكر الاحسان سايده خاك درگاه فلكمدار قلنق  
 نيازينه جنان صادق و لسان واثق ايله حصر اوقات عاجزانه به  
 مداومت چاكرانه مك هر زمان انبساط اقترانده ملاذ و ملتجاي  
 انام و زينت افزاى روى ايام اولان مبارك خاكپاي على الاعلاى  
 حضرت جهاندارى به (ياد اوله تاكه سليمان ايله مور. ايمه حق

قبوسندن مهجور) مناجات اجابات غایتیله برابر بالمتاسبه عرض  
وانهایه هم مکارم توأم عالیلری شایان بیورلق باینده امر وفرمان.

(غزلیات)

— ضیا پاشا مر حومک —

رنج خاطر ویرمسون فریاد و افغانلر سکا  
کلغز ارم سن همان صاغ اول فدا جانلر سکا  
چوققیدر سردر هوای ذلفک اولق روزکار  
بر پر یسک کیم مسخردر سلیمانلر سکا  
سن خرام ایتسهك کلور جوشه ملکر شوقدن  
یانصل صبر ایتسون انصاف ایله انسانلر سکا  
هی نه سنکین دلسک ای کافر که تأثیر ایلز  
آهله، فریادلر، چاک کریه انلر، سکا

شهرامانت جلیله سی مجلس ملحقات رئیس و شعرای عصرک  
فریدی سعادتلو فائق بک افندی حضرتلرینک حساب البنان  
ایله موزون اولق اوزره اک اسکی یولده اولان ترکیجه شعر من زمینده  
سویلس اولدقلری بر غزلدر.

غزل

اسیر عشقکم سوزک طوغریسی  
اچیرسهك حالمه بجادر بجا

در استك ای کوکل اوغریسی  
وارم یوغم سکا فدادر فدا

دشنامکدن اوزکه بر لافک یوقی  
طوغری اولرسه ده کذا فک یوقی  
ایمانک وار ایسه انصافک یوقی  
هب ایتدیگک بکا جفادر جفا

عشق ایلارنده یورر کررسک  
بیلم ندر حالا کوزل سورسک  
کوکل اوصلانمکد کیتدک ندرسک  
بوسنک چکدیکک جرادر جزا

عشقکه غیب ایتدم جان وجهانی  
کوکلره طولاندی آهم دومانی  
قاوشمه نک کلش ایسه زمانی  
بوسوزدن مرادم رجادر رجا

ای مهر منیر اوچ ملاحه  
ذره جه سینه کده یوقی مرجه  
فائق قولک ایتش سکا دخالت  
قبولک ایشکنده کدادر کدا

( یتہ بو وزن ووادیده اذ کیای نورسیدکاندن و معارفندان عصر دن  
مرحوم زیور پاشا زاده عزتلو بهاء الدین بک افندینک )

هوس ایتدی کوکل عشقه سودایه  
دوشمک استدی پوسکوللو بلایه  
طیانیرم صانوب جوره جفایه  
برقو مرال ساچلینک اسیری اولدی

کوکل اورمه کندیکي طاشدن طاشه  
کوزم سنده بولاتمه قانلی یاشه  
چاره نه کنجکلکه طالعسر باشه  
بودخی قدرمش یرینی بولدی

( سلطان بایزید ثانی ابن فاتح سلطان محمد خان غازی  
علیه الرحمة والغفران حضرتلرینک )

( فارسی )

— بیت —

هر دود که پیدا شود از سینۀ چاکم  
ابری شود و کریمه کند بر سر خاکم

( نظیره )

دهلی زادگانندن ومعارفندان عصردن اولوب مسافره  
در سعادته بولنان محمد نصرت علی خان افندی  
حضرتار ينك

نه تربت شاهانه ضرور است نه كنبد  
نصرت مرادر سوك مكر بعد هلاك  
هر شعله كه پيدا شود از سينه چاكم  
زوار ومجاور بشود بر سر خاكم

نظيره - ابن كالك :

سوداي خطت كرتورسد بردل چاكم  
سنبل شود و كربه كند بر سر خاكم

نظيره - نجاتينك :

هر ناولك نى كرتورسد بردل چاكم  
ناي شود وناله كند بر سر خاكم

مفردات (فارسی)

جنتمکان یاوز سلطان سلیم خان حضرتار ينك

سر تا بيای تو همه مطبوع طبع ماست  
کویا برای خاطر ما آفریده

مصرع اول - دولت علیه ایرانیه سفرای قدیمه سندن برذاتک

( یک آتشی بیار و بنه برچلیم ما :

مصرع ثانی - بهایینک .

اما بشرط انکه نسوز دکلیم ما . )

ترکی مفردات

نابی

نه داده مخلوقه نه سیم وزره منت

دیوان ازله یازیلان دفتره منت

وله

کوکل نامنده برغخوارمن قالمشدی عالمده

اوده واردی سرکوی دلاراده وطن طوتدی

ندیم

یتیمی سکا بستر و باین قوجاغم

سرد اولدی هوا چیقمه قویوندن قوزوجاغم

جنتمکان فاتح سلطان محمدخان

بیلزم بوخلقت عالمده می انصاف یوق

اولدممی یوقسه بن حالا سزای مرحت

فاضل

حریص اولور کشی پک منع اولندیغی فعله  
رواج بادهیه فرط یساغدر باعث

---

سنبلزاده وهبی

چاره ساز اوله دکل دردینه درمان اریور  
یوقلایوب نبضنی ایتدمسه کیمی استمزاج

---

شناسی

بن شهید اولدن عشقیله مزارم قرهیم  
طاشمی کوزلم قانلی یاشیله یازهیم

---

وله

حق تعالی کسه بی رفده محتاج ایتسون  
یوقسه خلقک ایتدیکی احسانه دکر منی

---

اندرونی واصف

اوکل اندام برآل شاله بورنسون یوروسون  
اوجی کوکلم کبی اردنجه سورنسون یوروسون

---